

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 352/2026-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetihó v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátska kancelária Motyčka, s.r.o., Štefánikova trieda 52, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra sp. zn. 7C/210/2018 zo 17. marca 2026 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. mája 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.
2. Okresný súd rozsudkom zo 14. februára 2023 rozhodol výrokom I tak, že prikázal spornú nehnuteľnosť v obci Rumanová do podielového spoluvlastníctva žalovaných 1 až 5, výrokom II zaviazal žalovaných 1 až 5 zaplatiť sťažovateľovi ako žalobcovi finančnú náhradu vo výške 29 600 eur a výrokom III priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v rozsahu 100 %.
3. Proti výroku III tohto rozsudku podala odvolanie žalovaná 4. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 12Co/84/2023-404 z 28. júna 2024 napadnutý rozsudok vo výroku III zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.
4. Po vrátení veci rozhodol okresný súd uznesením z 18. februára 2025 tak, že priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením č. k. 12Co/22/2025-526 z 27. mája 2025 tak, že napadnuté uznesenie zmenil

a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania (prvostupňového aj odvolacieho) v rozsahu 100 %.

5. Uznesením zo 4. decembra 2025 rozhodol vyšší súdny úradník tak, že žalovaní sú povinní zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania 1 979,50 eur a náhradu trov právneho zastúpenia 3 929,65 eur. Sťažovateľovi bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia za celkom 8 úkonov právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie žaloby, replika k vyjadreniu žalovanej 4, účasť na pojednávaní 31. mája 2022, návrh na zmenu petitu z 28. novembra 2022, účasť na pojednávaní 14. februára 2023, vyjadrenie k odvolaniu z 29. mája 2023 a odvolanie zo 7. marca 2023). Súd nepriznal náhradu trov konania za predžalobnú výzvu s tým, že takýto úkon je úkonom v zmysle § 13a ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) až od 15. júna 2019. Podľa § 20 vyhlášky platí, že za úkony právnych služieb vykonané pred dňom nadobudnutia účinnosti vyhlášky patrí advokátovi odmena podľa doterajších predpisov. Vyšší súdny úradník tiež nepriznal náhradu trov konania za uplatnené úkony právnej služby – porada s klientom 29. apríla 2022, 12. mája 2022, 4. júla 2022 a 26. februára 2025, pretože ich nepovažoval za účelne vynaložené výdavky. Konštatoval, že informovanie a komunikácia s klientom patria medzi základné požiadavky vyplývajúce z právneho zastúpenia klienta advokátom. Nebolo spochybnené samotné uskutočnenie porád ani prípadná subjektívna potreba uskutočnenia týchto porád, avšak v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov je potrebné objektívne vyhodnotiť, či sa v priebehu konania uskutočnili také nové a závažné skutočnosti, pre ktoré by bolo uskutočnenie predmetného úkonu dôvodné a účelné. V posudzovanej veci k zásadnej zmene skutkového ani právneho stavu nedošlo, neboli predkladané nové dôkazy ani nenastala zmena procesného postupu strán, a preto ďalšie porady s klientom nemožno hodnotiť ako efektívne. Napokon, pokiaľ ide o porady konané 12. mája 2022 a 4. júla 2022, tie vyhodnotil ako neúčelné s poukazom na názor odvolacieho súdu vyslovený v uznesení č. k. 12Co/22/2025-526 z 27. mája 2025, kde je uvedené, že trovy konania treba posudzovať s poukazom na ich účelnosť, a to najmä ak ich vznik bol zavinený pochybením sťažovateľa – v danom prípade uvedením nesprávnej sumy náhrady za užívanie nehnuteľností. Ak by totiž sťažovateľ postupoval s náležitou starostlivosťou, nedošlo by ani k odvolaciemu konaniu, pretože žalovaní by sa neodvolali, a tým by nevznikli ani ďalšie trovy konania.

6. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť pre nesprávne právne posúdenie veci. O sťažnosti rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením zo 17. marca 2026 tak, že ju zamietol. V podstatnom sa stotožnil s posúdením veci vyšším súdnym úradníkom. Navyše, vo vzťahu k predžalobnej výzve poukázal na to, že nejde o preukázaný, odôvodnený a účelne vynaložený výdavok, ktorý vznikol v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Nie všetky výdavky sú trovami konania podľa § 251 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Výdavky musia vzniknúť v konaní, teda časový interval, v rámci ktorého možno uvažovať o trovách konania, je ohraničený začatím konania a právoplatnosťou súdneho rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ ide o poradu s klientom, ktorá sa konala 29. apríla 2022 pre účely objednania a vyhotovenia aktualizovaného znaleckého posudku z dôvodu navýšenia ceny nehnuteľnosti, súd konštatoval, že nejde o účelný výdavok, pretože ide o jednoduchý postup na účel oslovenia znalca v príslušnom odbore bez zmeny skutkového stavu či procesnej stratégie. Vo vzťahu k porade s klientom uskutočnenej 12. mája 2022 poukazuje súd na to, že ide o poradu

súvisiacu s návrhom na zmenu žaloby pre zmenu strany sporu, ktorá v priebehu konania zomrela. Vo vzťahu k poradám konaným 12. mája 2022 a 4. júla 2022 totožne poukázal na rozhodnutie odvolacieho súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podľa sťažovateľa napadnuté uznesenie nepredstavuje len bežný nesúhlas pri aplikácii ustanovení upravujúcich náhradu trov konania, ale vykazuje znaky kvalifikovanej svojvôle, extrémneho formalizmu a ústavne neudržateľného výkladu relevantných právnych predpisov. Dotknutá predžalobná výzva nepredstavovala izolovaný úkon, ale kvalifikovaný právny úkon smerujúci k mimosúdному urovnaniu sporu. Ustanovenie § 13a ods. 5 vyhlášky v znení účinnom do 14. júna 2019 výslovne umožňovalo analogické posúdenie úkonov právnej služby podľa ich povahy a účelu, keď stanovovalo, že za úkony právnej služby, ktoré nie sú vyslovene uvedené, patrí odmena ako za úkony im najbližšie.

8. Sťažovateľ ďalej namieta, že spor prebiehal od roku 2018 až do roku 2026 a počas tohto obdobia došlo k podstatným zmenám relevantných skutkových okolností vrátane potreby zabezpečenia nového znaleckého dokazovania v dôsledku výrazných zmien cien nehnuteľností na trhu. Všeobecný súd založil svoje rozhodnutie na reštriktívnom a ústavne nekonformnom výklade, podľa ktorého komunikácia a informovanie klienta predstavujú len základnú povinnosť advokáta. Kým jednoduché administratívne oznámenie o termíne pojednávania alebo o doručení procesného podania bez potreby analýzy nemožno považovať za samostatný tarifný úkon, rozsiahle odborné konzultácie týkajúce sa vyhodnocovania skutkového a právneho stavu, analýzy vykonaného dokazovania, procesnej stratégie či rozhodovania o ďalšom procesnom postupe nepochybne predstavujú plnohodnotný úkon právnej služby.

9. Rozhodnutie o zabezpečení aktualizovaného znaleckého posudku po uplynutí štyroch rokov od začatia sporu pritom nemožno redukovať na jednoduchý administratívny úkon spočívajúci v „oslovení znalca“. Išlo o kvalifikované procesné rozhodnutie majúce zásadný význam pre ďalší priebeh konania, ktoré bolo nevyhnutne spojené s odborným právnym posúdením aktuálneho skutkového stavu, procesných rizík, dôkaznej stratégie a zároveň aj s posúdením ekonomických dôsledkov takéhoto postupu pre klienta vrátane priameho finančného zaťaženia súvisiaceho s vypracovaním nového znaleckého posudku.

10. Porady uskutočnené pred podaním odvolania 4. júla 2022 a 26. februára 2025 boli realizované v priamej súvislosti s vyhodnotením rozhodnutia súdu prvej inštancie, identifikáciou relevantných odvolacích dôvodov, posúdením rozsahu napadnutia rozhodnutia, ako aj s voľbou ďalšej procesnej stratégie v odvolacom konaní. Ich obsahom nebolo iba formálne oboznámenie klienta s existenciou rozhodnutia súdu, ale kvalifikovaná odborná konzultácia smerujúca k právnemu posúdeniu ďalšieho procesného postupu a k prijatiu zásadných rozhodnutí ovplyvňujúcich rozsah a spôsob ochrany subjektívnych práv sťažovateľa. Ak všeobecný súd založil nepriznanie náhrady trov na úvahe, že právny zástupca sťažovateľa mal už na začiatku konania exaktne predvídať budúci výsledok znaleckého dokazovania, vývoj cien nehnuteľností, ako aj konečné právne posúdenie veci, ide o požiadavku zjavne excesívnu a nezlučiteľnú s princípom právnej istoty. Takýto prístup

fakticky ukladá advokátovi objektívnu zodpovednosť za budúci procesný vývoj konania, čo je v rozpore so samotnou povahou sporového procesu.

11. Je nesporné, že súd sťažovateľa vyzval na úpravu petitu v nadväznosti na uznesenie o dedičstve, sťažovateľ následne postupoval v súlade s touto výzvou a podal návrh na zmenu petitu, ktorému súd v celom rozsahu vyhovel. Ak teda trovy vznikli v priamej súvislosti s procesným postupom iniciovaným samotným súdom, nemožno ich následne označiť za neúčelné a preniesť ich výlučne na ťarchu sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd sa k posudzovaniu rozhodnutí o trovách konania stavia rezervovane a k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne (porovnaj m. m. IV. ÚS 45/06, II. ÚS 363/2025, III. ÚS 168/2026). Tento prístup vychádza z toho, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich trovy konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prepíateho formalizmu), a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o trovách konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (napr. II. ÚS 837/2015).

13. Sťažovateľ v prvom rade namieta nepriznanie náhrady trov právneho zastúpenia za predžalobnú výzvu. Súd svoje rozhodnutie oprel v zásade o dva podstatné argumenty:

a) v prvom rade o znenie vyhlášky v čase do 15. júna 2019, ktoré predžalobnú výzvu ako samostatný úkon nedefinovalo. Právny záver súdu vychádzajúci zo znenia vyhlášky účinného k 15. júnu 2019 v tomto prípade podporuje aj znenie dôvodovej správy, z ktorej vyplýva, že do prijatia novely nebola predžalobná výzva považovaná za úkon právnej služby, za ktorý by bolo možné priznať náhradu trov konania;

b) znenie § 251 CSP, podľa ktorého možno priznať náhradu trov konania len za také úkony právnej služby, ktoré boli vykonané v priebehu konania, čo v prípade predžalobnej výzvy konštatovať nemožno. Ustanovenie § 251 CSP podmieňuje priznanie náhrady za vzniknuté trovy kumulatívnym splnením viacerých definičných znakov, ktorými sú ich preukaznosť, odôvodnenosť, účelnosť a priama väzba na konanie, pričom každú z týchto kategórií posudzuje konajúci súd osobitne. V prípade nesplnenia čo i len jednej z nich môže súd rozhodnúť o nepriznaní odmeny a náhrady za ten-ktorý úkon právnej služby. Záver o tom, že predžalobná výzva nebola vykonaná počas konania, ani ústavný súd vo svojich rozhodnutiach nepovažuje za extrémne nelogický, keďže je výsledkom gramatického a teologického výkladu jasne vyjadrenej zákonnej kategórie (pozri napríklad II. ÚS 567/2021, I. ÚS 35/2022, III. ÚS 60/2022, III. ÚS 65/2022, I. ÚS 670/2023). Ústavný súd taktiež vo viacerých rozhodnutiach pripomenul svoj názor, že zaradenie predžalobnej výzvy vo vyhláške medzi úkony právnej služby má význam jedine z toho pohľadu, že advokátovi patrí za tento úkon odmena od jeho klienta (sp. zn. IV. ÚS 324/2022, I. ÚS 670/2023).

14. V druhom rade sťažovateľ argumentoval formálnosťou a svojvoľným výkladom toho, čo možno považovať za účelne vynaložené výdavky, keď mu súd nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia za niektoré porady s klientom s poukazom na to, že nie každá komunikácia a informovanie klienta je takým úkonom právnej služby, ktorý možno považovať za účelný. V tomto smere je potrebné konštatovať, že súd sa veľmi dôkladným spôsobom osobitne vo vzťahu ku každému namietanému úkonu vyjadril a vysvetlil, z akého dôvodu konkrétnu poradu s klientom nepovažoval za účelnú. Súd zdôvodnil svoje rozhodnutie najmä tým, že napriek tomu, že konanie trvalo viac ako sedem rokov, nedošlo k zásadnej zmene skutkového ani právneho stavu, a to ani z procesného hľadiska.

15. Ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že základom náhrady trov konania je § 251 CSP, podľa ktorého trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Práve relatívne otvorený pojem účelnosti trov konania od súdov vyžaduje posúdenie toho, či ten alebo onen úkon právnej služby možno považovať za účelný. Ústavný súd už aj v iných svojich rozhodnutiach (v zhode s názorom okresného súdu vyjadreným v napadnutom uznesení) vyslovil, že nie každú komunikáciu strany s jej advokátom je nevyhnutné posúdiť ako ďalšiu a predovšetkým účelnú poradu s klientom, ako to predpokladá § 13a ods. 1 písm. b) a § 13a ods. 2 písm. d) vyhlášky. To platí osobitne pri úkonoch, ktoré predchádzajú iným úkonom (účasť na pojednávaní, písomné podanie), pri ktorých sa, prirodzene, predpokladá príprava, ktorá môže zahŕňať aj tomu predchádzajúcu nevyhnutnú komunikáciu advokáta a jeho klienta (III. ÚS 108/2025, II. ÚS 264/2025).

16. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa v prípade sťažovateľa nedopustil takého extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania, ktoré by predstavovalo porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie, a tým by vec posunulo do ústavnoprávnej roviny. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je preto zjavne neopodstatnená a musela byť ako taká odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2026

Peter Molnár
predseda senátu